

סוכה פרק ראשון סוכה

ד.

עין משפט
נר מצוה

(א) נכרית לה: פסחים
מ"ד. (ב) עירובין ע"ה:
אהלות פט"ו מ"ז.
(ג) מוספתא דלילולת
פט"ו ה"ה עירובין ע"ה.
(ד) לקמן ח"ה.

גליון הש"ס

תוב' ד"ה והוציא וכו'
במקרא בהרי סבך כשר.
ע"י לקמן דף ט ע"ב מוס'
ד"ה ה"ה ק"ה מלוקק:

מוסף רש"י

בית. שטומאה מת זכור
ומלואו עפר או זכרות
ויטלו מבוטל והו' טומאה
רזזה שאין לה אהל
לעמיה ונעמיה ועולה עד
לקרקע והמאהיל על הגג
טומא וכל טומאה שאין
לה אהל טפח זוקעת
ועולה עד הקרקע כדמכר
בנכרית פסקי מי שמו
(שורבין ש"ח). לא ביטלו
לא. בטל ואין הטומאה
זוקעת למעלה מן הגג,
שיש לה אהל לעמיה
(שם ע"ה). הבן ואין
עתידי לפנותו. מלואו
בן ויודעין וכו' שאינו כרוב
לו מכל מקום לא ביטלו
בשירוף, הרי הורה בעפר
הסם. כעפר הוא את
יודעין אם עמיד לפנותו
או לא, דקמיה בטל,
ועפר ועתידי לפנותו.
ויודעין מי שפיתוהו דלא
קמיה הוא, הרי הוא
כסתם הבן. שאין את
יודעין אם יפנהו או לא,
דקמיה לא ביטלו (שם).
בית שפוחת ושיכר על
גביו. גג נפחת בזמנו
רחוק מן הדפנות לכל ד'
וסוכר על הפחת בזמנו
ומגלה מקום הבית. שהיא
פסולה משום משכה ולא
מן העשוי. מפסקת בין
דפנות לסוכה כשר, אם יש
מן הכותל לסיכוך ד"א
פסולה. דנארכע אמות
לא חמר למשה מימי
זמן עקומה, אבל בפחות
כשרה. הלכה למשה מימי
רואין תקרת הבית כאילו
היא הדופן שנעקת למעלה
ואין כאן סכך פסול לנסול
הסוכה ולא י"ש מתה זה
(לקמן ט"ו).

רבינו הגנאל

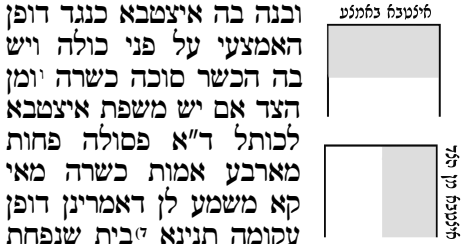
אע"ג דביטולן לא הוי
מינוט, בטלה דעתו אצל
כל אדם שאין אדם נוח
במקום עפר ואבנים, כרים
וכסתות. תבן וביטלו הוי
מיעוט וכל שכן עפר
הבן וביטולו, כגון שהסכים
שלא ליטלו משם לעולם.
תבן ואין עתיד לפנותו
ועפר סתם, מחלוקת ר'
יוסי ורבנן. לר' יוסי בטל
לרבנן לא בטל. דתבן
בית שמילאו עפר נ"י:
הבן או צירורות וביטולן,
דייקין מניה מדקתיין
וביטולן מכלל שאם לא
ביטלו מפורש אלא בסתם
אינן מבוטלים. ותני עלה,
ר' יוסי אומר תבן ואין
עתידי לפנותו, הרי הוא
כעפר סתם וביטולו. עפר
ועתידי לפנותו, הרי הוא
כסתם תבן ולא ביטולו.
ש"מ תבן ואין עתיד
לפנותו לתנא דידן לא
בטל, לר' יוסי בטל, וכן
עפר סתם לר' יוסי בטל,
לתנא דידן דקתי צירורות

ואע"ג דבטלינהו. לכל שזעה בטלה דעתו אל כל אדם ואין ציטולו
ציטול: סבך וציטול. צפוי לשזעה: סבך ואין עמיד לפנותו. ולא
יצטרך לפנותו כל ימי החג ומיהו לא בטלו ממנו צפוי: או עפר.
נתן זו סתם ואין ידוע אם עתיד לפנותו אם לאו: מחלוקת ר' יוסי

ואע"ג דבטלינהו במלך דעתו אצל כל אדם. לא דמי לרנניקי דפ'
חלון (עירובין דף ע"ה). דליכא למאן דלמר דלפילו לרנניקי
מבטל איניש: ב"ת שמיילאוהו תבן או צירורות וביטלו במלך. כך
היא הגירסא בכל הספרים כאן ובפרק חלון (שם דף ע"ה): דמיימי לה

אמתייתין דחריץ שצין שתי חצירות
מלא קש או תבן מערבין שנים ואין
מערבין אחד מלא עפר או מלא
לרורות מערבין אחד ואין מערבין
שנים והיא משנה בזמנא דהלות
פט"ו ולא כתב שם תבן אלא עפר
או זכרות ומשום דמיימי לה הכא
וצעירוצין אסתן טעו להגיה הספרים
תבן זמקוס עפר ולא גרסינן נמי
בזמנא דהלות וציטולו בטל אלא
טומאה זוקעת ועולה טומאה זוקעת
ויורדת והיא היא דהא זחא תליא
אלא שדך הש"ס לקצר משניות של
סדר טהרות כשמציאים ואין [ולומר]

דהך דמיימי [הכא] זריימא היא
לדין לו להציא מן הצריימא כיון
שיכול להציא מן המשנה וזה לשון
המשנה בית שמילאוהו עפר או זכרות
וציטלו וכן כרי של תבואה וגל של
לרורות אפי' גבלו של עכן אפילו
טומאה נזד הכלל טומאה זוקעת
ועולה זוקעת ויורדת פי' לפי שהם
מבוטלים והיא דקאמר תבן ואין
עמיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת
רבי יוסי ורבנן אע"ג דמתייתין
דלהלות לא איירי רבנן מידי בתבן
מכ"ש הוא ידיע ליה כיון דנבער
ולרורות מלכרי רבנן ציטול כ"ש
בתבן וכן פרק חלון (שם ע"ה). קאמר
מאן תנא דלהלות רבי יוסי היא ופריך
אי רבי יוסי איפכא שזעינן ליה בין
אסתן בין לרורות פריך מטעמא
דפרישית אע"ג דלא קמי תבן
בזמנא דהלות והא דפשיטא לן
הכא דתבן וציטולו הוי מעוטא אפי'
לרבנן דייק לה מדקתיי בזמתייתין
דלהלות אפילו כרי היא תבואה
דמהני ציטול כ"ש בתבן והא דקאמר
עפר סתם מחלוקת רבי יוסי ורבנן
הוי מצי למימר דנבער ואין עמיד
לפנותו נמי פליגי לרבנן לא בטלי
אלא א"כ ציטלו ואין עמיד לפנותו
לא היינו ציטלו כדמוכח הכא אלא

הכותל לסיכוך ד"א פסולה הא פחות מכאן
כשרה מהו דתימא התם הוא דחויא לדופן
אבל הכא דלא חויא לדופן אימא לא קמ"ל
היתה גבוהה מכ' אמה ובנה איצטבא
באמצעיתה אם יש משפת איצטבא ולדופן
ארבע אמות לכל רוח ורוח פסולה פחות
מארבע אמות כשרה מאי קא משמע לן
דאמרינן דופן עקומה היינו הך מהו דתימא
דופן עקומה מרוח אחת אמרינן אבל כל רוח
ורוח לא קא משמע לן היתה פחותה מי'
אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים פסולה
פחות

משום ר' יוסי נקט עפר סתם דלפילו צמח קצטיל ולא חש להאריך
לומר תבן ועפר שאין עמיד לפנותו עפר סתם מחלוקת:
והוציין יורדין בתוך ב'. וא"מ כשאלתו מערבית אמאי
כשרה הא אי קלשת היו הוציין נופלין כדלשון
צעירוצין (דף ע"ה). גזי מקלת סכך בתוך כ' ומקלת סכך למעלה
דפסליין הסוכה דפי קלשת לה הוי לה חמתה מרובה מללטה
ועל כורחין פי' לפי שלא יכול להתקיים הסכך בתוך עשרים
דמחמת קלישות יצא הרוח ויפזר או יפול דאין לפרש אפילו
היה מתקיים כך הוה ליה חמתו מרובה שזוה לא היו מכשירין
איך אמוראי דהתם כיון דאין ללטה מרובה אלא על ידי
סכך של מעלה מבי' הוה ליה סכך פסול *מטערפ צדיי סכך
כשר ויש לומר דהכא יש לנו להכשיר יותר שיש רוב הוציין
וראויין הן להתקיים בקל כך אם היה שם דצר הסומכת:

פחות
ממנו ד' אמות: פסולה. ללא הוכשרו צאיצטבא זו אלא שתי דפנות אותו שסמוך לה מן הצד והאמצעי שראש האיציצטבא מגיע
לו: פחות מד' אמות כשרה. שאף הוא הוכשר על ידי דקי"ל (לקמן דף ע"ה): הלכה למשה מסיני דמכשרי סוכה על ידי עקימת
דופן עד ארבע אמות חסר משהו ורואין סכך העליון המחוזר לדופן הרחוק כאילו הוא מן הדופן עצמו ועקוס עד כנגד שפת
האיציצטבא. וכאן מודדין את גובהן משפת האיציצטבא ולמעלה ואף על פי שמתחמיו נמשך כלפי חוץ והואיל וראשו אינו כלה
ע"כ זהו גובה חללה והרי נתמעט חללה נתמתיו: צים שנפחת. גג ונגין שלהם חלקים הן ושזין ולא משופעים ונפחת
הגג בזמנאו: ופיך. בסכך כשר על פי הפחת ונמצא סכך הכשר מופלג מן הדפנות לכל ד': פחות מארבע אמות כשרה.
שדופני הבית נעשין לה דפנות והתקרה פסולה המפסקת צינתיים רואין אותה כאילו היא מן הדופן ונעקס הדופן עד כאן ואין
כאן סכך פסול אלא דופן ומחוזר לסכך כשר: הסם הוא. דלמר דופן עקומה משום דדופן דידה חזי לדופן דאילו גבוה
מכשיעור ואין צריך לעקמו אלא כדי לקרבו לסכך: אבל הכא דלא חזי לדופן. ועקימותו משום דליתחזי למיהו דופן הוא לא
אמר קא משמע לן: וחקק זה. גומא בזמנאו: כדי להשלימה לעשרה. כנגד הגומא וצאותה גומא הכשר סוכה באורך ורוחב:
פחות

כד א מיי פ"ד מהל'
סוכה הל' יג טו"ש"ע
א"ח סי' מל"ג ס"ד:
בה ב מיי שם וסמך עשין
ס"ב וטו"ש"ע שם
ומיי פ"ד מהל' טומאה
מת הלכה ג:
בו ג מיי פ"ד מהלכות
סוכה הלכה יג וסמך
וטו"ש"ע שם סעיף ג:
בו ד מיי פ"ה שם הלכה
ג טו"ש"ע שם סעיף
ט:
בח ה מיי פ"ד שם הלכה
יט טו"ש"ע שם סעיף
ה:
כז ו מיי שם טו"ש"ע שם
סעיף ו:
ז ד מיי שם טו"ש"ע שם
סעיף ז:
לא ח מיי שם הלכה טו
טו"ש"ע שם סעיף י:

רבינו הגנאל (המשך)
וביטולן. מכלל דסממא
לא בטלי. היתה גבוהה
מכ' אמה והוציין יורדין
לתוך כ' רואים אם צילתן
של הוציין הללו מרובין
מחמתן. כשרה. דחשבינן
אלו הוציין הן הן הסכך.
היתה גבוהה עשרה טפחים
והוציין יורדין לתוך עשרה
טפחים. (דחה רבא דברי
אביי ואמר דירה סרוחה
היא ופסולה. היתה גבוהה
מעשרים [אמה] ובנה
בה איצטבא כנגד דופן
האמצעית על פני כל
הסוכה, ויש בזה האיציצטבא
ד' טפחים שהן הכשר
סוכה קטנה כשרה. בנה
זו האיציצטבא מן הצד,
אם יש משפת איצטבא
ולכותל ד' אמות פסולה,
פחות מיכן כשרה. מאי
קמ"ל דופן עקומה, תנינא
בית שנפחת וסיכך על
גביו אם יש בין כותל
לסיכוך ד' אמות פסולה.
ודחינן שאני התם משום
דברוכייהו דופן מעליא
היא, דפחות מכ' אמה
היא, אבל הכא שזו הדופן
גבוה יותר מכ' אמה, ולגבי
זו הסוכה דופן פסולה
היא אימא לא, קמ"ל.
היתה גבוהה מעשרים אמה
ובנה בחובה באמצעיתה
האיציצטבא, אם יש משפת
האיציצטבא ולכותלי הסוכה
ד' אמות ריחו לכל רוח
פסולה, פחות מד' אמות
כשרה. ואתא לאשטעינן
דמכשירין דופן עקומה
ואפילו מכל רוח. היתה
פחותה מיי וחקק בתוכה
להשלימה ליי טפחים, אם
יש משפת חקק ולכותל ג'
טפחים [פסולה].

(א) נראה דמכר דבני רבינו
א"ל וסבך אביי למימר דלס
חמתם מרובה מללטה כשרה
וההא רבא וכו'.